

KÖZLEMÉNYEK

*



Újabb lépés előre: DOI-azonosítók az Archeometriai Műhely cikkeire*

Aki figyelte az elmúlt időszakban az Archeometriai Műhely (AM) körüli változásokat, sok apró mozzanatot vehetett észre. A szerkesztőbizottság lépésről-lépésre történő bővítése, fiatalítása, az új főszerkesztő belépése (Szilágyi & T. Biró 2021) mind-mind egy-egy célzott, és évekkal ezelőtt eldöntött elvek alapján történő, jobbító szándékú változtatás-sor elemeit képezi. Ez részben belső ügy – mondhatnánk, de ez csak részben volna igaz; én magam apró, de fontos mérföldköveknek tekintem ezeket a lépéseket: a folyóirat hosszú távú fejlődését szolgálják.

A mostani rövid bejelentés ugyanakkor külső megítélés szerint is egyértelműen mérföldkő: szinte az AM Scopusba való bekerülésétől (Székely 2010) a szerkesztőbizottságban évente felmerült, hogy egy elektronikus folyóirat cikkeinek kellene legyen DOI®-ja (Digital Object Identifier). Az interneten az egyedi azonosítók jelentőségét nem lehet túlbecsülni (Paskin 1999, DOI-HB 2016), a DOI megléte egyértelműen a cikkek könnyebb megtalálhatóságát segítené, ugyanakkor pedig az egyes cikkek idéztségét is emelni szokta: ez a folyóirat és a szerzők közös érdeke. A ma már mindenhol aktív indexelő robotok pedig könnyebben létre tudják hozni az AM és más folyóiratok cikkei közötti logikai kapcsolatokat. Vannak kutatók, akik ezen hálózat mentén keresnek és olvasnak el cikkeket.

Aki kicsit is tisztában van a DOI működésével (ld. <http://www.doi.org>), az tudja, hogy egyrészt anyagi erőforrásokat igényel, másrészt a kiadó számára szükséges egy regisztrációs azonosító (DOI prefix; DOI-HB 2016), ami a DOI karaktersorozatának az elejét képezi. Nos, nekünk – a korábbi évtized tapasztalatával ellentétben – az utóbbi időben a pályázataink nemigen sikerültek, ezért a folyóiratot (mint általában korábban is) önkéntes munkára alapoztuk, anyagi forrásunk nem lévén a DOI bevezetéséről nem lehetett szó. Emellett a másik feltétel sem volt biztosított: kiadónk, a Magyar Nemzeti Múzeum (MNM) sem rendelkezett kiadói DOI-előtaggal.

2021-ben azonban a Magyar Nemzeti Múzeum elkötelezte magát ügyünk mellett és – a jövőben készülő, egyedi azonosításra érdemes

kiadványainak is alapot vetve – az MTA KIK-kel kötött megállapodás keretében biztosította az Archeometriai Műhely publikációinak DOI jegyzését.

Ez megnyitotta a lehetőséget előttünk: a dolgok szerencsés együttállása és a szerkesztők, valamint Tomka Gábor (MNM gyűjteményi főigazgató-helyettes) kitartó munkája és levelezése eredményeként az AM cikkei 2022-től DOI-t kapnak, azaz regisztrálva lesznek a doi.org adatbázisában, minden cikk egyedi azonosítóval. Megoldódott mindkét probléma: kiadónk megkapta az előtagot (ezzel úttörőmunkát végeztünk, hiszen a továbbiakban más kiadványok is kaphatnak ebből levezetett DOI-t), és az egyedi cikkek azonosítóval való ellátása is biztosított. És ezzel még nem mondtunk el mindent: a szerencsés fordulatban az is benne van, hogy a korábban megjelent cikkek is kapnak utólag DOI-t! Tekintve, hogy nagyszámú cikk frissítéséről van szó, ez a folyamat el fog tartani egy darabig.

Zárásképpen néhány mondat az AM cikkeinek DOI formátumáról. Az alábbi szerkezet mellett döntöttünk (példaképp egy 2004-es cikk DOI-ja): 10.55023/issn.1786-271X.2004-001. A felépítése a következő: a Magyar Nemzeti Múzeum kiadói előtagja 10.55023, az utótag első komponensére vonatkozólag pedig elfogadtuk a DOI Handbook (DOI-HB 2016) 2.2.3. szakaszában említett 2. példát, ami tartalmazza a folyóirat ISSN-jét issn.1786-271X formátumban. Annak érdekében, hogy a DOI minél egyszerűbb legyen, a megjelenés évét és az egyes cikkekhez rendelt egyedi sorszámot tartalmazza még az azonosító ponttal elválasztva, a példában ez a 2004, a záró – 001 pedig az adott cikk azonosítását szolgálja. Fontos még megjegyezni, hogy a cikkek elkülönített függelékei (adatraktár, nagyobb adatközlés) külön DOI-t kapnak, amit a vonatkozó cikk DOI-jából vezetünk le.

DOI-HB (2016): DOI Handbook. International DOI Foundation, <https://doi.org/10.1000/182>

Paskin, N. (1999): Toward unique identifiers. *Proceedings of the IEEE* 87/7 1208–1227. <https://doi.org/10.1109/5.771073>

Székely B. (2010): A lassú víz és a part – az Archeometriai Műhely a Scopus adatbázisában. *Archeometriai Műhely* VII/2 161–162.

Szilágyi, V., T. Biró K. (2021): Új korszak az AM életében? *Archeometriai Műhely* XVIII/2 95–96.

Székely Balázs
ELTE Geofizikai és Űrtudományi Tanszék

* doi: [10.55023/issn.1786-271X.2021-021](https://doi.org/10.55023/issn.1786-271X.2021-021)

Az Archeometriai Műhely 2021 XVIII. évfolyam 1-3 számainak lektorai voltak:

*

anon.	Kulcsár Valéria, Szegedi Tudományegyetem, Régészeti Tanszék, Szeged
Antoni Judit, régész, Budapest	Kürthy Dóra, Kuny Domonkos Múzeum, Tata
Bajnóczi Bernadett, CSFK Földtani és Geokémiai Intézet, Budapest	Markó András, Magyar Nemzeti Múzeum, Budapest
Bartosiewicz László, Stockholm University, Svédország	Mursch-Radlgruber, Erich, University of Natural Resources and Life Sciences, Vienna, Ausztria
Faragó Norbert, ELTE BTK Régészeti Intézet, Budapest	Novothny Ágnes, ELTE TTK FFI Természetföldrajzi Tanszék, Budapest
Győri Hedvig, Szépművészeti Múzeum, Budapest	Obbágy Gabriella, ATOMKI, Debrecen
Hámorné dr. Vidó Mária, PTE TTK FFI Földtani és Meteorológiai Tanszék, Pécs	Péterdi Bálint, Magyar Bányászati és Földtani Szolgálat, Budapest
Ilon Gábor, régész, Mesterháza	Priskin Anna, Déri Múzeum, Debrecen
Józsa Zsuzsanna, Budapesti Műszaki Egyetem, Építőanyagok és Magasépítés Tanszék, Budapest	Szikszai Zita, ATOMKI, Debrecen
Kasztovszky Zsolt, Energiatudományi Kutatóközpont, Budapest	Szilágyi Kata, Christian Albrechts Universität, Kiel, Németország
Kereskényi Erika, Herman Ottó Múzeum, Miskolc	Szilágyi Veronika, Energiatudományi Kutatóközpont, Budapest
Kis Zoltán, Energiatudományi Kutatóközpont, Budapest	T. Biró Katalin, Magyar Nemzeti Múzeum, Budapest
Kiss Viktória, Bölcsészettudományi Kutatóközpont, Régészeti Intézet, Budapest	Tarbay Gábor, Magyar Nemzeti Múzeum, Budapest
Kovács József, Eötvös Loránd Tudományegyetem, Földrajz- és Földtudományi Intézet, Általános és Alkalmazott Földtani Tanszék, Budapest	Zandler Krisztián, Dornyay Béla Múzeum, Salgótarján